

บทที่ 4

ผลและอภิปรายผล

ผลการศึกษา

1. ผลการศึกษาระยะที่ 1 (R)

1.1 การวิเคราะห์ศักยภาพของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกา

ในขั้นตอนการวิเคราะห์ศักยภาพของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกา ในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คณะผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการดังนี้

1.1.1 การศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.1.2 การเดินสำรวจภาคสนามตามเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ 4 เส้นทาง ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกา รวมทั้งจุดชมวิวกี 3 แห่ง โดยมีเจ้าหน้าที่ภาคสนามเป็นผู้นำทางและบรรยายให้ความรู้ข้อมูลเกี่ยวกับเส้นทาง ดังแสดงไว้ในภาพ 4

1.1.3 การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการภาคีทางตรงและทางอ้อม ดังแสดงไว้ในภาพที่ 5

ภาพที่ 4 ทีมวิจัยลงพื้นที่สำรวจตามเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติภายในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกา

ภาพที่ 5 ทีมวิจัยสัมภาษณ์ คุณวสันต์ กลุ่มจินดา หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกา

1.2 ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกา

คณะผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนตามแนวคิดของบุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548: 20-21) ทั้ง 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) การพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยว 2) การพัฒนาสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว 3) การพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยว 4) การพัฒนาการตลาดท่องเที่ยว 5) การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่น และ 6) การพัฒนาจิตสำนึกทางการท่องเที่ยว มาใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์ศักยภาพของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกาในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยสามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

1.2.1 องค์ประกอบด้านการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยว

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกามีองค์ประกอบด้านทรัพยากรท่องเที่ยวโดยใช้กรอบแนวคิดของบุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548: 28) ตามหลัก 3 A's ที่ครอบคลุมด้านแหล่งท่องเที่ยว เส้นทาง การขนส่งเข้าถึง และสิ่งอำนวยความสะดวกสบาย พบว่า

1) ด้านแหล่งท่องเที่ยว เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกามีทรัพยากรป่าไม้อยู่ในสภาพสมบูรณ์ตามธรรมชาติ โดยมีความหลากหลายทางชีวภาพและมีความสมดุลของระบบนิเวศมากที่สุดแห่งหนึ่งในเขตพื้นที่ผืนป่าภาคกลาง เนื่องจากพื้นที่ประกอบด้วยป่าไม้ 4 ชนิด คือ ป่าเต็งรัง ป่าเบญจพรรณ ป่าดิบแล้ง และป่าทุ่งหญ้า ภูมิประเทศเป็นภูเขาสูงชันสลับซับซ้อน ได้แก่ เทือกเขาพังเหย ทางด้านตะวันออก และเทือกเขารวก ทางด้านตะวันตก ตั้งอยู่ขนานกันเป็นแนวจากเหนือจรดใต้ ตรงกลางหุบเขาเป็นที่ราบ ซึ่งมีสายน้ำลำสนธิที่เกิดจากป่าต้นน้ำปางกะจาที่อยู่บนเทือกเขารวกไหลผ่านกลาง มีพรรณไม้หลายชนิด ดอกกล้วยไม้ป่า สมุนไพร พืชผักกินได้ รวมทั้งสัตว์ป่าหลายชนิด จึงมีสภาพธรรมชาติที่น่าสนใจ ทำทนายต่อการเรียนรู้ ศึกษา และการผจญภัยเป็นอย่างยิ่ง สามารถพัฒนาเป็นเส้นทางศึกษาธรรมชาติได้หลายเส้นทาง ตามเส้นทางมีจุด

ที่น่าสนใจหลายจุด ฤดูกาลที่น่าท่องเที่ยวที่สุดคือช่วงฤดูฝน – ต้นฤดูหนาว (พ.ค. – ธ.ค.) รองลงมาคือฤดูร้อน (มี.ค. – เม.ย.) เพื่อมาชมกล้วยไม้ป่า ดังแสดงไว้ในภาพ 6

ภาพที่ 6 ความหลากหลายทางธรรมชาติ สัตว์ป่า และพรรณไม้ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกา

นอกจากนี้ภายในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกามีเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ จำนวน 4 เส้นทาง ดังนี้

1.1) เส้นทางที่ 1 ห้วยพริก-น้ำตกผาผึ้ง-เขาจันทน์ผา ระยะทางไป-กลับ 3,200 เมตร ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบสลับกับเนินเขาเตี้ยๆ ไม่สูงชันมาก แต่บริเวณเขาจันทน์ผานั้นเป็นภูเขาหินปูน สูงชัน ต้องอาศัยการปีนเขา จุดเด่นของเส้นทางนี้ ได้แก่ น้ำตกผาผึ้ง ซึ่งเป็นธารน้ำตกขนาดเล็ก โขดหินปูนลดหลั่นเป็นชั้นสวยงาม ถ้ำผาผึ้ง เป็นถ้ำที่อยู่อาศัยของเลียงผา ซึ่งเป็นสัตว์สงวน และเขาจันทน์ผา เป็นเขาหินปูนที่มีความแหลมคม ต้องใช้ความระมัดระวังในการปีนเขา บนเขามีสันจันทน์ผาขึ้นปกคลุมอยู่เป็นจำนวนมาก รวมทั้งกล้วยไม้ป่า รองเท้านารีพันธุ์เหลืองปราจีน ขึ้นอยู่ตามโขดหิน โดยจะออกดอกราวเดือนมิถุนายน – พฤษภาคม ของทุกปี นอกจากนี้ระหว่างเส้นทางยังมีพืชสมุนไพรและพรรณไม้ที่น่าสนใจจำนวนมาก เส้นทางนี้เป็นเส้นทางที่นักท่องเที่ยวนิยมมาเดินป่ามากที่สุด ดังแสดงไว้ในภาพที่ 7

ภาพที่ 7 เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ ห้วยพริก- น้ำตกผาผึ้ง -เขาจันทน์ผา

1.2) เส้นทางที่ 2 ห้วยประดู่ – ล่องแพ – ถ้ำพระนอก – ถ้ำสมุญกุย ระยะทางไป-กลับ 4,000 เมตร ลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาที่มีต้นไผ่รวกขึ้นอยู่เต็มพื้นที่ มีความสูงชัน ต้องอาศัยพลังกำลังในการปีนป่ายค่อนข้างมาก ด้านบนเป็นถ้ำหินปูนและเป็นจุดชมวิวที่สวยงาม จุดเด่นของเส้นทางนี้ ได้แก่ ถ้ำสมุญกุยและถ้ำพระนอก ความสำคัญของถ้ำพระนอกคือชาวบ้านเชื่อว่าในถ้ำเคยเป็นที่ประดิษฐานรอยพระพุทธรูปบาท แต่ปัจจุบันยังไม่สามารถยืนยันข้อมูลที่ต้องการ ส่วนถ้ำสมุญกุยเป็นที่อยู่ของค้างคาวจำนวนมาก ทั้งสองจุดเป็นจุดชมวิวผืนป่าซับลังกาที่สามารถมองเห็นเทือกเขาพังเหยด้านทิศตะวันออกและเทือกเขารวกด้านทิศตะวันตก หากมองลงมาด้านล่างจะพบกับทิวทัศน์อันสวยงามของอ่างเก็บน้ำห้วยประดู่ ดังแสดงไว้ในภาพที่ 8

ภาพที่ 8 เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติห้วยประดู่ – ล่องแพ – ถ้ำพระนอก – ถ้ำสมุญกุย

1.3) เส้นทางที่ 3 สระสอง – เลาะลำธาร - ป่ากระเจียว ระยะทางไป-กลับ 2,900 เมตร ลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาป่าดิบเขาและเมื่อสูงขึ้นไปจะเป็นป่าไผ่รวก สูงชัน ยุงชุม ต้องอาศัยพละกำลังในการปีนเขาค่อนข้างมาก จุดเด่นของเส้นทางนี้คือดอกกระเจียวป่าที่มีขนาดใหญ่ (ภาษาท้องถิ่นคือ บัวสวรรค์หรือบัวชั้น) ขึ้นอยู่เต็มพื้นที่ บริเวณที่ดอกกระเจียวป่าขึ้นอยู่แบ่งเป็น 3 ชั้น โดยชั้นที่ 1 อยู่ด้านล่างสุด ถัดไปเป็นชั้นที่ 2 และ 3 ซึ่งอยู่สูงที่สุดบนยอดเขาตามลำดับ ดอกกระเจียวจะมีขนาดใหญ่ขึ้นเรื่อยๆ ตามระดับความสูง ฤดูกาลที่ดอกกระเจียวออกดอกคือช่วงฤดูฝนราวเดือน กรกฎาคม – สิงหาคม ดังแสดงไว้ในภาพที่ 9

ภาพที่ 9 เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ สระสอง – เลาะลำธาร - ป่ากระเจียว